

RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

(Rijksinstituut voor de Documentatie en de Geschiedschrijving van Nederland in Oorlogstijd)

Directie: Prof. Mr. N. W. Posthumus, A'dam; Prof. Mr. B. H. O. Hermesdorf,
Nijmegen; Prof. Dr. Z. W. Sneller, Rotterdam.

AMSTERDAM, Heerengracht 479

's-GRAVENHAGE, Pompstationsweg 7

NIJMEGEN, Groesbeekscheweg 195

ROTTERDAM, Bergsingel 124

Amsterdam, 2 Juli 1946

Tel. 30065

Van Gelder Zonen's

Papierfabrieken

WORMER.

Ter attentie van den heer B.J. Aten

Geachte Heer,

Ingesloten doen wij U toekomen het verslag van de bespreking, die op 21 Juni j.1. plaats vond.

Wij verzoeken U beleefd het originele exemplaar na ondertekening per omgaande aan ons terug te zenden. De bijgevoegde copie kunt u behouden.

U bij voorbaat dankend voor Uw medewerking verblijven wij

Hoogachtend,

Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie

B.A. Sijes

wetenschappelijk medewerker.

RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

(RIJKSINSTITUUT VOOR DE DOCUMENTATIE EN DE
GESCHIEDSCHRIJVING VAN NEDERLAND IN OORLOGSTIJD)

Directie: Prof. Mr. N. W. Posthumus, A'dam; Prof. Mr. B. H. D. Hermesdorf, Nijmegen; Prof. Dr. Z. W. Sneller, Rotterdam

AMSTERDAM, Heerengracht 479

's-GRAVENHAGE, Pompstationsweg 7

NIJMEGEN, Groesbeekscheweg 195

ROTTERDAM, Bergsingel 124

Amsterdam, 194
Tel. 30065

VAN GELDER ZONEN'S PAPIERFABRIEKEN WORMER VERSLAG VAN DE BESPREKING MET DEN HEER ATEN, chef de bureau.

21 Juni 1946

3 uur nm.

Aanwezig. B. J. Aten, chef de Bureau
Mej. N. van Iersel, Rijksinstituut.

Na een korte uiteenzetting van mej. van Iersel ontwikkelt zich het volgende gesprek:

v.IERSEL: Hoe kwam het bericht bij u binnen, van de staking in Amsterdam?

ATEN: Wij hebben ons Hoofdkantoor in Amsterdam en wij kunnen zeggen, dat wij daarmee praktisch van 's morgens half negen tot 's avonds 5 uur telefonisch in verbinding stonden. De berichten waren hier dus heel vlug.

v.IERSEL: Dus het bedrijf is alleen op telefonisch bericht leeggelopen. Wat hebben de mensen gedaan, zijn zij nog naar andere bedrijven gegaan?

ATEN: Neen, wel hebben wij hier in de loop van de morgen deputaties van andere fabrieken gehad. Zelfs meen ik, dat er Amsterdammers bij waren.

v.IERSEL: Hoe laat was dat?

ATEN: Dat zal ongeveer 10 uur geweest zijn.

v.IERSEL: Weet u van welke bedrijven de deputaties kwamen?

ATEN: Neen.

v.IERSEL: Zijn hier wellicht nog mensen in het bedrijf, die dat weten kunnen? Misschien zelfs mensen, die tot staking opgewekt hebben!

ATEN: Wij hebben hier een drie-ploegenstelsel, dus dat is heel moeilijk na te gaan.

v.IERSEL: Bestond hier een kern?

ATEN: Vroeger hadden wij wel een fabrieks-commissie, die uit vakvereni-

RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

(RIJKSINSTITUUT VOOR DE DOCUMENTATIE EN DE
GESCHIEDSCHRIJVING VAN NEDERLAND IN OORLOGSTIJD)

Directie: Prof. Mr. N. W. Posthumus, A'dam; Prof. Mr. B. H. D. Hermesdorf, Nijmegen; Prof. Dr. Z. W. Sneller, Rotterdam

AMSTERDAM, Heerengracht 479

's-GRAVENHAGE, Pompstationsweg 7

NIJMEGEN, Groesbeekscheweg 195

ROTTERDAM, Bergsingel 124

Amsterdam, 194
Tel. 30065

gingebestuurders bestond. Deze mensen zijn echter afgevloed en thans hebben wij een commissie, welke uit het personeel gekozen is.

Om 9 uur wisten wij al, dat Amsterdam staakte. In de smederij, in de timmermanswerkplaats enz. spraken de mannen onder elkaar en er werd tot staking besloten. Wel kwam men overeen, dat de papierstof, die nog onderweg was, verwerkt zou worden.

v.IERSEL: Volgens de door u ingevulde vragenlijst, eindigde de staking de andere dag. Weet u nog hoe laat?

ATEN: Om ongeveer 3 uur was alles weer aan het werk. (26 Februari)

v.IERSEL: Was er een afspraak gemaakt over de duur van de staking?

ATEN: Neen, het was een spontane actie. Wel, meen ik, dat er geruchten gingen over een 24-urige staking. Op de 26e zag iedereen, dat de staking verliep.

v.IERSEL: Zijn de mensen wel 's morgens nog aan de fabriek bij elkaar gekomen?

ATEN: Neen, dat niet. Wel liepen vanaf een uur of acht tot een uur of elf steeds mensen binnen, met het gevolg, dat om 3 uur alles weer gewoon draaide. Hier in de omgeving waren nog meer fabrieken, die gelijk staakten. Ik kan me nog herinneren, dat in Krommenie, ik meen het personeel van de Linoleumfabriek, nog voor ons er uit gelopen was.

v.IERSEL. Weet u ook, of er nog vergaderingen geweest zijn, waar gesproken is?

ATEN: Neen, die zijn er niet geweest.

v.IERSEL: Hoe kwam het besluit dan tot stand?

ATEN: De een zegt het tegen de ander, er wordt over gepraat en op een gegeven moment heerst er een stemming: "gaan er uit"

v.IERSEL: U schrijft hier, dat U het loon doorbetaald hebt. Heeft u met de Duitsers geen last daarover gehad?

ATEN: Neen. De Duitsers zijn hier eenmaal aan de fabriek geweest en dat was op 26 Februari, 's morgens. Zij dreigden, dat de mensen aan het werk moesten en dat zij de volgende morgen om 9 uur met de overvalwagen zouden komen.

RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

(RIJKSINSTITUUT VOOR DE DOCUMENTATIE EN DE
GESCHIEDSCHRIJVING VAN NEDERLAND IN OORLOGSTIJD)

Directie: Prof. Mr. N. W. Posthumus, A'dam; Prof. Mr. B. H. D. Hermesdorf, Nijmegen; Prof. Dr. Z. W. Sneller, Rotterdam

AMSTERDAM, Heerengracht 479

's-GRAVENHAGE, Pompstationsweg 7

NIJMEGEN, Groesbeekscheweg 195

ROTTERDAM, Bergsingel 124

Amsterdam, 194
Tel. 30065

v.IERSEL: Is er nog een termijn gesteld, waarbinnen de mensen weer aan het werk moesten?

ATEN: Neen. Zij zouden terugkomen, maar zij zijn niet meer geweest.

v.IERSEL: Zijn er nog namen gevraagd?

ATEN: Neen. Wel traden ze heel erg onbeschoft op. Ze kwamen binnen en een van de wakers zei in zijn onnozelheid: "Oh, zijn Jullie van de Groene Politie?" "Groene Politie?? POLITIE!!" schreeuwde een Duitser. Ook dreigden ze mensen dood te schieten.

v.IERSEL: De cijfers over de productie geven een week te voren al een daling aan. Is dat met "stakingsgezindheid" in verband te brengen?

ATEN: Neen. De productie van papier loopt zeer uiteen. Dat ligt helemaal aan het soort papier, dat er in zo'n week gefabriceerd wordt. Deze cijfers geven dus geen goed beeld.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

(RIJKSINSTITUUT VOOR DE DOCUMENTATIE EN DE
GESCHIEDSCHRIJVING VAN NEDERLAND IN OORLOGSTIJD)

Directie: Prof. Mr. N. W. Posthumus, A'dam; Prof. Mr. B. H. D. Hermesdorf, Nijmegen; Prof. Dr. Z. W. Sneller, Rotterdam

AMSTERDAM, Heeregracht 479

's-GRAVENHAGE, Pompstationsweg 7

NIJMEGEN, Groesbeekscheweg 195

ROTTERDAM, Bergsingel 124

Amsterdam,

Tel. 30065

194

VAN GELDER ZONEN'S PAPIERFABRIEKEN WORMER

VERSLAG VAN DE BESPREKING MET DEN

HEER ATEN, chef de bureau.

21 Juni 1946
3 uur n.m.

Aanwezig: B.J. Aten, chef de Bureau

Mej. N. van Iersel, Rijksinstituut.

Na een korte uiteenzetting van Mej. van Iersel ontwikkelt zich het volgende gesprek:

V.IERSEL: Hoe kwam het bericht bij U binnen, van de staking in Amsterdam?

ATEN: Wij hebben ons Hoofdkantoor in Amsterdam en wij kunnen zeggen, dat wij daarmee praktisch van 's morgens half negen tot 's avonds 5 uur telefonisch in verbinding stonden. De berichten waren hier dus heel vlug.

V.IERSEL: Dus het bedrijf is alleen op telefonisch bericht leeggelopen. Wat hebben de mensen gedaan, zijn zij nog naar andere bedrijven gegaan?

ATEN: Neen, wel hebben wij hier in de loop van de morgen deputaties van andere fabrieken gehad. Zelfs meen ik, dat er Amsterdammers bij waren.

V.IERSEL: Hoe laatx was dat?

ATEN: Dat zal ongeveer 10 uur geweest zijn.

V.IERSEL: Weet U van welke bedrijven de deputaties kwamen?

ATEN: Neen.

V.IERSEL: Zijn hier wellicht nog mensen in het bedrijf, die dat weten kunnen? Misschien zelfs mensen, die tot staking opgewekt hebben?

ATEN: Wij hebben hier een drie-ploegenstelsel, dus dat is heel moeilijk na te gaan-

V. IERSEL: Bestond hier een kern?

ATEN: Vroeger hadden wij wel een fabrieks-commissie, die uit vakvereni-

RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

(RIJKSINSTITUUT VOOR DE DOCUMENTATIE EN DE
GESCHIEDSCHRIJVING VAN NEDERLAND IN OORLOGSTIJD)

Directie: Prof. Mr. N. W. Posthumus, A'dam; Prof. Mr. B. H. D. Hermesdorf, Nijmegen; Prof. Dr. Z. W. Sneller, Rotterdam

AMSTERDAM, Heerengracht 479

's-GRAVENHAGE, Pompstationsweg 7

NIJMEGEN, Groesbeekscheweg 195

ROTTERDAM, Bergsingel 124

- 2 -

Amsterdam,
Tel. 30065

194

gingebestuurders bestond. Deze mensen zijn echter afgevloeid en thans hebben wij een commissie, welke uit het personeel gekozen is.

Om 9 uur wisten wij al, dat Amsterdam staakte. In de smederij, in de timmermanswerkplaats enz. spraken de mensen onder elkaar en er werd tot staking besloten. Wel kwam men overeen, dat de papierstof, die nog onderweg was, verwerkt zou worden.

v.IERSEL: Volgens de door U ingevulde vragenlijst, eindigde de staking de andere dag. Weet U nog hoe laat?

ATEN: Om ongeveer 3 uur was alles weer aan het werk. (26 Februari)

v.IERSEL: Was er een afspraak gemaakt over de duur van de staking?

ATEN: Neen, het was een spontane actie. Wel meen ik, dat er geruchten gingen over een 24-urige staking. Op de 26e zag iedereen, dat de staking verliep.

v.IERSEL: Zijn de mensen wel 's morgens nog aan de fabriek bij elkaar gekomen ?

ATEN: Neen, dat niet. Wel liepen vanaf een uur of acht tot een uur of elf steeds mensen binnen, met het gevolg, dat om 3 uur alles weer gewoon draaide.

Hier in de omgeving waren nog meer fabrieken, die gelijk staakten. Ik kan me nog herinneren, dat in Krommenie, ik meen het personeel van de Linoleumfabriek, nog vóór ons er uit gelopen was.

v.IERSEL:

Weet U ook, of er nog vergaderingen geweest zijn, waar gesproken is?

ATEN: Neen, die zijn er niet geweest.

v.IERSEL: Hoe kwam het besluit dan tot stand?

ATEN: De een zegt het tegen de ander, er wordt over gepraat en op een gegeven moment heerst er een stemming: "Wij gaan er uit!"

v.IERSEL: U schrijft hier, dat U het loon doorbetaald hebt. Heeft U met de Duitsers geen last daarover gehad?

ATEN: Neen. De Duitsers zijn hier één maal aan de fabriek geweest en dat was op 26 Februari, 's morgens. Zij dreigden, dat de mensen aan het werk moesten en dat zij de volgende morgen om 9 uur met de overvalwagen zouden komen.

RIJKSINSTITUUT VOOR OORLOGSDOCUMENTATIE

(RIJKSINSTITUUT VOOR DE DOCUMENTATIE EN DE
GESCHIEDSCHRIJVING VAN NEDERLAND IN OORLOGSTIJD)

Directie: Prof. Mr. N. W. Posthumus, A'dam; Prof. Mr. B. H. D. Hermesdorf, Nijmegen; Prof. Dr. Z. W. Sneller, Rotterdam

AMSTERDAM, Heeregracht 479

's-GRAVENHAGE, Pompstationsweg 7

NIJMEGEN, Groesbeekscheweg 195

ROTTERDAM, Bergsingel 124

- 3 -

Amsterdam,
Tel. 30065

194

v. IERSEL: Is er nog een termijn gesteld, waarbinnen de mensen weer aan het werk moesten?

ATEN: Neen. Zij zouden terugkomen, maar zij zijn niet meer geweest.

v. IERSEL: Zijn er nog namen gevraagd?

ATEN: Neen. Wel traden ze heel erg onbeschoft op.

Ze kwamen binnen en één van de wakers zei in zijn onnozelheid: "Oh, zijn Jullie van de Groene Politie? "

"Groene Politie?? POLITIE!!" schreeuwde een Duitser.

Ook dreigden ze mensen dood te schieten.

v. IERSEL: De cijfers over de productie geven een week te voren al een daling aan. Is dat met "stakingsgesindheid" in verband te brengen?

ATEN: Neen. De productie van papier loopt zeer uiteen. Dat ligt helemaal aan het soort papier, dat er in zo'n week gefabriceerd wordt. Deze cijfers geven dus geen goed beeld.

—o—o—o—o—o—o—o—o—o—o—